

svidomosti ukrai'ns'koi' nacii' / N.M. Kostrycja // Visn. Cherkas'kogo nac. un–tu im. B.Hmel'nyc'kogo. – Ser.: Pedagogichni nauky. – 2011. – Vyp.203. – Ch.1. – S.94–98.

Otreshko V., Ph.D. (Ukraine, Kiev), gileya.org.ua@gmail.com

Information security priorities in the context of language creation of the Ukrainian state

In the article the question of informative safety is examined in the context of making of priorities of public language policy of Ukraine.

Keywords: *informative safety, language, language policy, creation of the state.*

Отрешко В., кандидат педагогических наук (Украина, Киев), gileya.org.ua@gmail.com

Информационная безопасность в контексте языковых приоритетов создания украинского государства

Рассматривается вопрос информационной безопасности в контексте выработки приоритетов государственной языковой политики Украины.

Ключевые слова: *информационная безопасность, язык, языковая политика, создание государства.*

* * *

УДК 168.522+316.3

Ткачова Ю.

аспірант кафедри філософії, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Україна, Чернівці), tkachova23@gmail.com

ЦІНІСНО-КОМУНІКАТИВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАУКИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Висвітлюються основні характеристики науки сучасного інформаційного суспільства зумовлені її ціннісними і комунікативними вимірами. Здійснено ґрунтовний аналіз впливу соціокультурних передумов на становлення ціннісної орієнтації суб'єкта наукової діяльності. Метою статті було окреслення ціннісних вимірів науки в умовах інформаційного суспільства через конкретизацію сутності поняття інформаційного суспільства, дослідження його основних комунікативних характеристик і виокремлення загальних ціннісних орієнтацій суспільства ХХІ ст. як соціокультурного підґрунтя трансформації наукового пізнання.

Доведено актуальність проблеми гуманізації науки, усвідомлення ролі та статусу науки, осмислення системи цінностей в умовах пізнавальної та комунікативної діяльності. В результаті цієї розвідки авторка дійшла висновку, що система наукових комунікацій відображає не лише зміни в середині самого знання, комунікації стають тим феноменом, який фіксує трансформації ціннісних орієнтацій наукових співтовариств, зміну парадигм, дослідницьких програм.

Ключові слова: *інформаційне суспільство, цінність, комунікація, наукове співтовариство.*

На сучасному етапі розвитку науки досягнути специфіку наукового пізнання без врахування ціннісних характеристик, соціальних вимог та аксіологічних орієнтацій суспільства (і науковця зокрема) неможливо. Зі зміною ідеалів і цінностей науки змінюється сама її сутність, що впливає на мотивацію та пріоритети наукової діяльності. Проблема співвідношення наукових знань та етики не поставала з такою силою, яку ми спостерігаємо зараз: раніше прагнули до отримання знань, не розмірковуючи про наслідки цього процесу. ХХ ст. було відзначене кризою цінностей, яка виявилася у двох вимірах: з одного боку, відбулася трансформація вищих цінностей, деградація світських, з іншого – мало місце спекулятивне, ігрове та естетичне розмивання цінностей. Ці складні процеси пов'язані з глобалізацією та технічним прогресом. Тому логічним є переймання долею цінностей у ХХІ ст., їх відмирання чи ґрунтовне зміщення. Доля цінностей невід'ємна від умов соціалізації людини: стан сучасного суспільства, яке переживає значні зміни, відкриває справжнє значення та роль цінностей та ціннісних орієнтирів і для індивіда, і для соціуму. Особистість формується в суспільстві,

функціонування якого неможливе без відповідної системи цінностей, які, виступаючи інтегративною основою як для окремої людини, так і для будь-якої соціальної групи чи суспільства, визначають особливості соціалізації індивіда. “Загалом можна констатувати, що тип наукового мислення, який закладається в культурі тієї чи іншої історичної епохи, завжди узгоджений з характером спілкування та діяльності людей цієї епохи, обумовлений контекстом її культури” [9,с.615]. Яскравим прикладом є роботи Н.Лумана, М.Кастельса, М.Маклюєна, А.Турена, Ю.Габермаса, де соціум презентується як світ спілкування, у якому нові інформаційні засоби стають найважливішим інструментом орієнтації людини в світі та взаємодії людей один з одним.

Ціннісні аспекти науки та наукової творчості висвітлювались у працях І.С.Добронравової, Н.Н.Кісельова, Т.Куна, М.Г.Марчука, К.Попера, Р.Порті та інших, роботи яких слугували основою у висвітленні питань, які стосуються аксіологічних проблем сучасної науки. Питанню глобального інформаційно-комунікативного простору присвячені праці Р.Арона, Д.Бела, З.Бжезинського, О.Тофлера, М.Кастельса, серед вітчизняних авторів варто згадати В.Анрушенка, О.Базалука, В.Беха, С.Кримського та інших.

Мета статті – окреслити ціннісні виміри науки в умовах інформаційного суспільства. Відповідно до поставленої мети визначено головні завдання: по-перше, з'ясувати сутність поняття інформаційного суспільства та дослідити його основні комунікативні характеристики; по-друге, охарактеризувати ціннісні орієнтації суспільства ХХІ ст. як соціокультурну передумову трансформації наукового пізнання та формування ціннісних настанов науковця.

У ХХІ ст. людство остаточно перейшло в нову епоху – інформаційну, яка характеризується зростанням обсягу інформації, телекомунікаційним розвитком, удосконаленням інформаційних технологій, вільним доступом до інформаційних ресурсів, глобалізацією та інформатизацією всього суспільства. У величезному розмаїтті літератури, присвяченій проблемам інформаційної ери, автори не часто погоджуються один з одним щодо її основних характеристик і суспільного значення, натомість вони однакові в тому, що інформація відіграє особливу роль у сучасному світі, це поняття, яке сформувалось як загальнонаукове, стало символом постіндустріального суспільства. Вперше про суспільство, засноване на роботі з інформацією, почали вести мову на початку 50-х років ХХ ст. з появою кібернетики та математичної теорії зв'язку: К.Шенон, Н.Вінер, Дж. фон Нейман, А.Тюрінг, А.Н.Колмогоров. Їхні роботи мали не так науковий, як футурологічний характер.

Термін “інформаційне суспільство” з'явився дещо пізніше, наприкінці ХХ ст. в період загальної інформатизації та комп'ютеризації. Це концепції постіндустріального суспільства, суспільства третьої хвилі, епохи великого вибуху, розлому епох, постмодерну та ін. Найбільш визначними стали автори Д.Бел, Е.Тофлер, Ф.Фукуяма, А.Турен, Ж.Бодріяр, Ж.Ліотар, К.Попер, З.Бжезинський, та інші, які вважали, що “інформаційне суспільство” – це особливий вид суспільної формації пізніх різновидів

постіндустріального суспільства, нового етапу розвитку людської цивілізації. Виникає проблемне поле, в рамках якого реалізуються спроби осмислення якісного потенціалу інформації. Слово “інформація” від лат. *informatio* – роз’яснення, повідомлення, трактується не лише як сукупність різноманітних знань, отриманих у філософії, науці, мистецтві, техніці, а і як елементарна функція людської поведінки, вона є соціальною за своєю природою. Інформаційне суспільство стало результатом цивілізаційного розвитку, який полягає в збільшенні масштабів створення, накопичення, передачі, трансформування інформації та знань у суспільстві, а також впливі новітніх інформаційно-комунікаційних технологій на економіку, політику, культуру та науку. Поняття інформаційного суспільства є певним принципом, за яким організована соціальна модель – інформація та знання; воно визначається як цивілізація, в основі існування якої закладена інформація, де остання мислиться як певна універсальність, яка формує матеріальне оточення життя людини, та є основним засобом міжособистісних стосунків. У процесі історичного розвитку суспільства, при переході від одного його типу до іншого, відбувається трансформація цінностей, які сформува-лися та домінували на певному етапі суспільного розвитку, але надалі виявилися недієздатними у зв’язку з новими суспільними вимогами. Сьогодні інформація, доведена до індивіда, стає головною цінністю, оскільки вона активно включається в процес соціалізації особистості та життєдіяльності суспільства, формуючи соціальні ідеали та цінності, що актуалізує і гносеологічне питання про специфіку та масштаби змін у пізнавальній сфері.

Поняття цінність, яке використовують в науці, мистецтві, моралі, релігії тощо, є дуже багатозначним і важливим для людини і суспільства. Як правило, суб’єктом ціннісного відношення є людина, соціальна група, суспільство в цілому. На ранніх етапах розробки аксіологічної проблематики цінностями називали моральні та естетичні феномени, потім цінність стала розглядатися як важлива, особлива риса будь-якого об’єкта. Сьогодні оцінювання означає належність до етичних, естетичних, світоглядних ідеалів, а також до епістемологічних методологічних нормативів та еталонів. Актуалізація проблеми гуманізації науки, усвідомлення ролі та статусу науки, введення в її сферу людського виміру, що означало осмислення системи цінностей в об’єкті, методах та умовах пізнавальної діяльності, здійснювалася під час розв’язання глобальних проблем людства (загрози війни, екологічної кризи тощо). Як зауважує В.В. Міронов у своїй праці “Сучасні філософські проблеми природничих, технічних та соціогуманітарних наук” [6], у науковому пізнанні виникає потреба розрізнати дві групи функціональних цінностей: перша – соціокультурні, світоглядні цінності, зумовлені соціальною та культурно-історичною природою науки та наукових співтовариств; друга – когнітивно-методологічні цінності, які виконують регулятивні функції і визначають вибір теорій і методів, обґрунтування та перевірки гіпотез, емпіричну й інформативну значущість даних тощо. Підхід, заснований на визнанні того, що цінності в науці виказують соціокультурну зумовленість як її невід’ємну характе-

ристику, стає провідним у філософії та методології науки, особливо соціально-гуманітарного знання [6, с. 499].

У наукове пізнання так чи так спирається на ціннісні та соціокультурні витоки: вони віддзеркалюють зв’язок науки з культурно-історичними, соціальними умовами. У ході розвитку пізнання від одного вченого до іншого передаються стійкі алгоритми базових пізнавальних операцій, методи, теорії, наукові закони, ідеї, принципи, критерії науковості тощо, які можуть зберігатися навіть зі зміною ціннісної орієнтації дослідника; кожен елемент наукового знання володіє такими ціннісними характеристиками, як істинність, простота, несуперечливість тощо. Через цінності та оцінки в буденне та наукове знання входить соціокультурний та історичний вимір, що впливає і на результати пізнавальної діяльності науковця. Усвідомлення цього факту робить важливим вивчення соціальних передумов і функцій ціннісної орієнтації суб’єкта наукової діяльності, розгляд взаємин між людьми як цінність.

Особливість пізнавальних і соціальних ідеалів наукової діяльності полягає в тому, що вони усвідомлюються як цінність і ціннісно орієнтують, проєктують, стимулюють діяльність учених, постають науковими ідеалами. “Орієнтація на елімінацію з наукового дослідження усіх форм ціннісних суджень, яка була характерною для класичного способу думки, змінилася визнанням тієї евристичної ролі, яку відіграють ціннісні вподобання та орієнтації у науковому дослідженні, у виборі стратегії наукової діяльності” [7, с. 479]. До пізнавальних ціннісних ідеалів зараховують істинність, новизну, корисність отриманого знання, до соціальних ціннісних ідеалів належать ідеал професіоналізму, компетентності, наукової чесності, соціальної та моральної відповідальності. У історичній практиці науки діють функціональні норми, які регулюють наукову діяльність, вони підлягають зміні, коригуванню, залежно від стану розвитку наукового знання та наукової дисципліни в цілому.

Доречним, у цьому контексті, буде запитання читача: а чи справді усі ці ідеали є тим рушієм, який скеровує сучасного науковця у його дослідженнях, чи не переслідує він інші цілі, можливо більш приземлені та практичні? І з цим зауваженням важко не погодитись. Нині ми є свідками того, що наукове знання перетворюється на товар, включене в товарний обіг, воно набуває прикладного характеру, виробляється під певне соціальне замовлення. “На жаль, у парадигмальній науці існує соціальне замовлення та достатньо поширена байдужість до того, як буде використуватися результат наукового пошуку. Сьогодні вже неможливо приховати той факт, що наука, відкинувши всі філософські претензії, стає великим бізнесом, який формує світогляд та ціннісні орієнтації його учасників. Гуманістичні мотиви розвитку науки помітно витісняються, а вчені зазвичай не спроможні надати смислу всьому тому, що виходить за межі їх компетенції” [8, с. 57-59]. Знання, вироблене в товарних цілях, не породжує потребу в додатковому знанні, додатковій інформації про світ. Перетворення пізнання на галузь виробництва, а самого знання – на товар, змінює структуру суспільства, яке продукує інформацію про світ, а відповідно, і змінює ціннісні орієнтації наукової діяльності. Проте історична мінливість ідеалів

та норм науки не привід для її цювання. Це свідчення принципової відкритості науки, і, як наслідок, реалізація єдино можливого способу її існування.

Варто відзначити важливу роль “кодексу наукової чесності та честі” І.Лакатоса, який складається не з правил, а з цінностей: “без таких цінностей рішення співтовариств були б іншими, і в результаті виникла б не наука, а дещо зовсім інше” [2, с. 282]. Формування особистості (вченого зокрема) – це процес становлення цінностей, невід’ємних від свободи пошуку ідеалу та відповідальності за власний вибір. Зростає впевненість в тому, що людині, як суб’єкту наукової діяльності, а також колективному суб’єкту науки (науковим співтовариствам, інститутам тощо) потрібне ціннісне усвідомлення, ціннісна саморефлексія тією ж мірою як і світогляд.

Наука як система комунікацій регулюється нормативно-ціннісною системою, а члени наукового співтовариства оцінюють результати діяльності своїх колег, орієнтуючись на певні зразки, критерії, оцінки та форми репрезентації креативності: “У комунікативній спільноті немов у краплині роси відбивається весь універсум актуальних, а також лише потенційно можливих узасмин особи з іншими людьми і суспільством у цілому. Це перехрестя найгостріших суперечностей і конфліктів, які є справжньою рушійною силою загально-культурного поступу” [4, с.189].

Нині людство зайняте пошуками нових способів зв’язку між різними частинами світу, напрямками думки, манерами висловлюватися, типами досвіду, які дозволили б протистояти викликам сучасного світу. Виникає потреба вийти на новий рівень рефлексії пізнання, де основну роль відіграє контекст комунікативних і соціокультурних чинників. “Сучасний стан “глобалізованого” світу епохи “постмодерну” робить особливо актуальним питання про співвідношення слова та реальності, інформування та риторики, евристики множини інтерпретацій, про колізії вихідних, стійких концептів відкритих один одному етнокомунікативних просторів і смислів “інтеркультури”, яка набирає обертів” [3, с. 4].

Все більшого значення в цих умовах набуває комунікація, яка не зводиться лише до передачі та отримання інформації. На думку Е.Касирера, людина – символічна істота і живе в символічному універсумі, який сьогодні твориться в основному засобами масової інформації. Наш символічний універсум складається з газет, журналів, радіо, телебачення, Інтернету. “Найбільш розумним виходом, як і у всі часи, залишається мистецтво компромісу, тобто зусилля, скеровані на реалізацію основного принципу комунікації: взаємне визнання одне одного. Цей принцип не повинен залишатися певним моральним ідеалом, а втілюватися в технічних і ментальних структурах комунікації” [1, с. 471]. На думку автора, аналіз комунікативних стратегій філософії, який забезпечує взаємодію різноманітних дискурсів – і є тією мірою заходів, які спрямовані для подолання непорозуміння у сучасному суспільстві. “Глобальні ідеї політиків та інтелектуалів, цінності, норми та правові акти, які пропонуються моральними філософами та юристами, – все це вимагає втілення в життя, а для цього повинні вийти в серця та душі людей, отримати їх схвалення, знайти

практичні, життєві способи їх здійснення” [1, с. 475]. Базовою методологічною цінністю та тенденцією ХХІ ст. стають такі методологічні феномени, як діалог та синтез когнітивних практик на основі глобальних метафор, обміну парадигмами.

Комунікативний аспект науки яскраво відображає соціокультурну та ціннісну природу науково-дослідної діяльності, її тісний зв’язок із соціально- історичними чинниками. Комунікації стають тим феноменом, який фіксує зміни ціннісних орієнтацій наукових співтовариств, зміну парадигм, дослідницьких програм, а також є системою, яка відображає зміни в соціально-історичних взаєминах і культурі загалом. Становлення вченого як суб’єкта наукової діяльності відбувається саме у ході професійного спілкування, засвоюючи не лише спеціальну інформацію, а й спосіб бачення тих чи тих концепцій, підходів, напрямів досліджень. Комунікації – важлива умова створення та оформлення нового знання, особливість комунікативної дії в науці, перш за все, полягає у знаходженні взаєморозуміння між вченими, а сам феномен “спілкування” відіграє важливу роль у отриманні, обґрунтуванні та функціонуванні знання. На думку Мікешіної, ідеали і норми наукового дослідження є виявом комунікативності науки, саме вони визначають для вчених взірці теорій, методів, фактів, аргументованості знання, способи організації знання та діяльності. Лише завдяки комунікації вони можуть інституціоналізуватися та транслюватися в пізнавальній діяльності, через комунікацію оцінки та вподобання окремих дослідників чи наукового співтовариства надалі соціалізуються та набувають статусу норм та ідеалів [5, с. 165].

Система наукових комунікацій – це інформаційний простір, де формуються та поширюються наукові знання. Під впливом інтенсивного запровадження інформаційних технологій система наукових комунікацій змінює свою структуру, з’являються нові засоби комунікації, такі наприклад, як віртуалізація, яка призводить до елімінації усного спілкування між науковцями, між “учнем” та “вчителем”; змінюється соціальний статус журналів та інших наукових видань, стираються національні межі наукових співтовариств, змінюються канони викладу та презентації знань в інформаційно-комунікативних технологіях. Соціальні нормативи, які фіксують роль науки та її цінність для суспільного життя керують процесом комунікації дослідників, стосунками наукових співтовариств і установ між собою та у суспільстві в цілому.

Сьогодні ми спостерігаємо удосконалення технічного складника у формуванні знання – виникають потужні технічні системи, які забезпечують передачу, обробку та збереження інформації про світ. Як наслідок, відбувається мимовільне зміщення в різноманітних напрямках суспільної діяльності, науково-пізнавальній зокрема. Проте внутрішня динаміка раціонального пізнання світу стримується у науці (як культурного феномену) за допомогою ціннісних настанов вченого, які дедалі більше слабшають під впливом прагматичних інтересів, що і призводить до руйнування фундаментальних для науки ціннісних орієнтацій. Зростання масиву комунікаційних систем, та пов’язані з ними проце-

си все менше покликані до гуманізації суспільства в новій постіндустріальній реальності.

Список використаних джерел

1. Информационное общество. – Сб.-М. : ООО “Издательство АСТ”, 2004. – 507 с.
2. Кун Т. Замечания на статью И. Лакатоса / Томас Кун // Структура и развитие науки. Сборник переводов. – М. : Прогресс, 1978. – С. 270-283.
3. Лингвистика и аксиология: этносемиотрия ценностных смыслов: коллективная монография. – М. : ТЕЗАУРУС, 2011. – 352 с.
4. Марчук М.Г. Ціннісні потенції знання / М.Г.Марчук. – Чернівці : Рута, 2001. – 319 с.
5. Микешина Л.А. Эпистемология ценностей / Л.А.Микешина. – М. : Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2007. – 439 с.
6. Миронов В.В. Современные философские проблемы естественных, технических и социально-гуманитарных наук: учебник для аспирантов и соискателей ученой степени кандидата наук / В.В.Миронов ; [под общ. ред. д-ра филос. наук, проф. В.В.Миронова]. – М. : Гардарики, 2006. – 639 с.
7. Огурцов А.П. Философия наук: двадцатый век: Концепции и проблемы: в 3 частях. Часть вторая: Философия науки: Наука в социокультурной системе / А.П. Огурцов. – СПб.: Изд.дом “Мирь”, 2011. – 495 с.
8. Савостьянова М.В. Исследовательские приоритеты и ценностные мотивы научного творчества в парадигмальной науке / М.В.Савостьянова // Вісник СевДТУ. Вип. 94: Філософія: зб. наук. пр. – Севастополь : Вид-во СевНТУ, 2009. – с.56-61
9. Степин В.С. Теоретическое знание: структура, историческая эволюция / В.С. Степин. – М. : Прогресс-Традиция, 2000. – 744 с.

References

1. Ynformacyonnoe obshhestvo: Sb.- M. :OOO “Yzdatelstvo AST”, –2004.–507s.
2. Kun T. Zamechanyja na statiju Y. Lakatosa / Tomas Kun // Struktura y razvytye nauky. Sbornyk perevodov. – M. : Proghress, 1978. – S. 270-283.
3. Lynghvystyka y aksyologhyja: etnosemyometryja cennostnykh smyslov: kollektyvnaia monoghrafyja. – M. : TEZAURUS, 2011.– 352 s.
4. Marchuk M.Gh. Cinnisni potenciji znannja / M.Gh.Marchuk. – Chernivci : Ruta, 2001. – 319s.
5. Mykeshyna L.A. Эпистемология ценностей / Л.А.Микешина. – М. : Rossyjskaja polytycheskaja encyklopedyja (ROSSPЭN), 2007. – 439 s.
6. Myronov V.V. Sovremennye fylosofskye problemy estestvennykh, tekhnicheskyykh y sotsyalno-ghumanytarynykh nauk: uchebnyk dlja aspyrantov y soyskatelej uchenoj stepeny kandydata nauk / V.V.Myronov ; [pod obshh. red. d-ra fylos. nauk, prof. V.V.Myronova]. – M. : Ghardaryky, 2006. – 639 s.
7. Oghurcov A.P. Fylosofyja nauk: dvadcatyj vek: Konceptyuy y problemy: v 3 chastjakh. Chastj vtoraja: Fylosofyja nauky: Nauka v socyokulturnoj systeme / A.P. Oghurcov. – SPb.: Yzd.dom “Mirj”, 2011. – 495s.
8. Savosttjanova M.V. Yssledovateljskые pryorytety y cennostnye motyvny nauchnogho tvorchestva v paradyghmalnoj nauke / M.V. Savosttjanova // Visnyk SevDTU. Vyp. 94: Filosofija: zб. nauk. pr. – Sevastopolj : Vyd-vo SevNTU, 2009. – s.56-61
9. Stepin V.S. Teoreticheskoe znanye: struktura, ystorycheskaja evolyucyja / V.S. Stepin. – M. : Proghress-Tradycyja, 2000.–744s.

Tkachova Yu., postgraduate student of the Department of Philosophy, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Ukraine, Chernivtsi), tkachova23@gmail.com

Value and Communicative Properties of Science in Terms of Information Society

The article highlights the main characteristics of modern science caused by its value and communicative dimensions under conditions of information society. The author analyzes the impact of social and cultural preconditions in formation of the value orientation of the subject of scientific activity. The purpose of the article is to delineate the values of science in terms of information society through the specification of essence of the concept of the information society, the study of its basic communication characteristics and selection of general value orientations in society of the 21st century as social and cultural background of the transformation of scientific knowledge.

The urgency of the problem of humanization of science, awareness of the role and status of science, understanding of values in terms of cognitive and communicative activities are considered. As a result of this exploration the author concluded that the system of scientific communication reflects not only the internal changes in the scientific cognition process, but also those phenomena that capture the transformation of value orientations of the scientific community, changing of paradigms and research programs.

Keywords: information society, value, communication, scientific community.

Tkachova Yu., aspirant кафедры философии, Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича (Украина, Черновцы), tkachova23@gmail.com

Освещаются главные характеристики науки современного информационного общества, обусловленные ее ценностными и коммуникативными измерениями. Осуществлен основательный анализ влияния социокультурных предпосылок на становление ценностной ориентации научной деятельности. Целью статьи является определение ценностных измерений науки в условиях информационного общества через конкретизацию сущности понятия информационного общества, исследования его главных коммуникативных характеристик и выделение общих ценностных ориентаций в XXI в. как социокультурных оснований трансформации научного познания.

Доказана актуальность проблемы гуманизации науки, осознания системы ценностей в условиях познавательной и коммуникативной деятельности. В результате данного исследования автор пришел к выводу, что система научных коммуникаций отражает не только внутринаучные изменения, но коммуникация также становится феноменом, который фиксирует трансформации ценностных ориентаций научных сообществ, смену парадигм, исследовательских программ.

Ключевые слова: информационное общество, ценность, коммуникация, научное сообщество.

* * *

УДК 159.923.2–027.543:37.011.32

Третяк В. В.

аспірантка кафедри соціології, філософії і права, Одеська національна академія харчових технологій (Україна, Одеса), victoryastar@ukr.net

НАЦІОНАЛЬНА САМОСВІДОМІСТЬ – ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Здійснено соціально-філософське дослідження проблем та перспектив піднесення національної свідомості студентів, як майбутньої еліти суспільства, беззаперечно відданої інтересам України, гуманістичним ідеалам зростання добробуту і культури свого народу. Метою статті обрано соціально-філософське осмислення соціальної ролі національної самосвідомості студентів у забезпеченні стабільного розвитку українського суспільства. Для її досягнення суттєве значення мають дослідження провідних українських філософів Головатого М., Жулинського М., Козловця М. та інших, які присвятили свої роботи розумінню української національної ідеї, національної ідентичності та етнічної самоідентифікації студентської молоді. Запорукою формування національної самосвідомості особистості є посвячення людини до активної життєдіяльності свого безпосереднього оточення, яка спрямована на добробут і духовне піднесення України.

Ключові слова: національна самосвідомість студентів, національна ідея, вищий навчальний заклад, самоідентифікація.

Актуальність проблеми формування національної самосвідомості студентів як майбутньої еліти суспільства, спеціалістів культури, освіти і народного господарства зумовлена необхідністю вирішення складних питань державотворення, розвитку економіки, духовного світу соціуму, інтеграції України в європейський простір. Особливе значення має виховання у молоді почуття національної гідності у поєднанні з розумінням важливості міжетнічної та міжнародної співпраці.

З огляду на це, в Україні тай в усьому світі зростає інтерес до вивчення і філософського осмислення широкого кола питань, пов'язаних з підвищенням рівня національної культури молоді. Серед дослідників, що присвячують цьому свої роботи, слід, перш за все, відзначити М.Головатого, О.Понаріна, І.Сінагатуліна, В.Шевченко, Ю.Бойка, О.Бочковського, А.Княжинського, Б.Кравченка, І.Красіну,